

Priopćenje za medije

Luxembourg, 19. studenoga 2020.

Europska komisija treba pojačati borbu protiv monopola i kontrolu koncentracija kako bi ih prilagodila globaliziranijem svijetu

Europska komisija, koja jamči provedbu pravila EU-a o tržišnom natjecanju, općenito se dobro koristi svojim ovlastima kad je riječ o protumonopolskim postupcima i kontroli koncentracija te svojim odlukama rješava probleme u području tržišnog natjecanja. Međutim, još nisu u potpunosti riješeni složeni novi izazovi u pogledu provedbe na digitalnim tržištima, sve veće količine podataka koje treba analizirati ili ograničenja postojećih provedbenih instrumenata, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda (Sud) koje je danas objavljeno. Revizori su utvrdili i da Komisija ima ograničene kapacitete za praćenje tržišta, proaktivno otkrivanje slučajeva povrede protumonopolskih pravila i provjeru točnosti informacija o spajanjima društava.

Pravilima EU-a o tržišnom natjecanju nastoji se spriječiti društva da se upuštaju u prakse protivne tržišnom natjecanju kao što su tajni karteli ili da zloupotrebljavaju svoj vladajući položaj na tržištu. Društvima koja krše ta pravila Komisija može izreći novčane kazne. Tijekom proteklih deset godina tijela zadužena za provedbu pravila o tržišnom natjecanju morala su se suočiti sa znatnim promjenama u dinamici tržišta zbog pojave digitalnih tržišta, velikih količina podataka i algoritama koji se upotrebljavaju za dogovaranje cijena. Revizori su ispitali je li Komisija pravilno provodila pravila u području kontrole koncentracija i protumonopolskih postupaka. Procijenili su u kojoj je mjeri Komisija bila djelotvorna u otkrivanju i ispitivanju slučajeva povrede pravila te koliko je dobro surađivala s nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje.

„Komisija se tijekom proteklog desetljeća djelotvorno koristi svojim ovlastima kad je riječ o u kontroli koncentracija i protumonopolskim postupcima”, **izjavio je Alex Brenninkmeijer, član Suda zadužen za ovo izvješće.** „Međutim, potrebno je da sad poveća svoj nadzor nad tržištem kako bi ga prilagodila globaliziranijem i digitaliziranijem svijetu. *Komisija mora poboljšati svoje kapacitete za proaktivno otkrivanje slučajeva povrede pravila i promišljenije odabirati slučajeve koje će ispitati.* Uz jaču suradnju s nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje to će

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

dovesti do uspješnije provedbe pravila o tržišnom natjecanju na unutarnjem tržištu EU-a, čime će se zaštititi društva i potrošači.”

Revizori su utvrdili da Komisija raspolaže relativno ograničenim resursima za praćenje tržišta u pogledu mogućih problema, kao i za vlastito otkrivanje slučajeva povrede protumonopolskih pravila, kojim se nadopunjuje njezino reagiranje na vanjske pritužbe. Sektorska ispitivanja zahtijevaju znatne resurse: primjerice, za ispitivanja u vezi s e-trgovinom koja je Komisija provela 2015. bio je potreban tim od 15 osoba koje su na tome radile dvije godine u punom radnom vremenu. Revizori su uočili da se broj predmeta pokrenutih na vlastitu inicijativu smanjio od 2015. naovamo. Slično smanjenje broja predmeta uočeno je i u okviru tzv. pokajničkog programa kojim su obuhvaćena društva koja dobrovoljno objave povlaštene informacije o praksama protivnima tržišnom natjecanju u zamjenu za oslobađanje od novčane kazne ili njezino smanjenje. Komisija također mora odlučiti kojim će predmetima dati prednost kako bi ih ispitala. To je činila na temelju kriterija koji nisu bili jasno ponderirani na način da se zajamči odabir najrizičnijih predmeta. Kad je riječ o kontroli koncentracija, Komisija se suočava s dodatnim izazovima: količina podataka koje treba provjeriti sve je veća i sve je veći broj spajanja društava koja treba analizirati. Komisija je već u određenoj mjeri pojednostavnila svoje postupke za neka manje rizična spajanja, ali treba nastaviti s pojednostavlivanjem postupaka. Revizori su utvrdili i da Komisija nije obavila nadzor nad pojedinim bitnim transakcijama jer ih društva nisu imala obvezu prijaviti Komisiji u skladu s pragovima prometa utvrđenima u zakonodavstvu EU-a.

Komisija je sve odluke o koncentracijama donosila u zakonskim rokovima, no njezini protumonopolski postupci i dalje su dugotrajni (mogu potrajati i do osam godina). Time se može smanjiti djelotvornost njezinih provedbenih odluka. To se posebice odnosi na digitalna tržišta koja se brzo razvijaju, na kojima se Komisija mora nositi s problemom složenih ispitivanja. Osim toga, pravni instrumenti kojima raspolaže možda više nisu u potpunosti primjereni za rješavanje tih novih vrsta problema u području tržišnog natjecanja. Revizori su naveli i da je Komisija društvima izrekla rekordne novčane kazne, no ni u jednom slučaju nije obavila evaluaciju odvratajućeg učinka tih kazni.

Komisija je općenito dobro surađivala s nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, ali je bila nedovoljno upoznata s njihovim provedbenim prioritetima. Nadalje, Komisija i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nisu temeljito uskladili praćenje tržišta koje obavljaju, a predmeti koje su pokrenula nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje tek su se u rijetkim slučajevima preraspodjeljivali Komisiji. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nisu se u velikoj mjeri koristila mehanizmom ranog upozoravanja, koji je namijenjen optimizaciji raspodjele predmeta i sprječavanju toga da mnoga nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje moraju ispitivati slična ponašanja istog društva. Naposljetku, Komisija nije redovito provodila evaluacije djelotvornosti svojih odluka iako bi joj to pomoglo u donošenju odluka i boljoj raspodjeli resursa u budućnosti.

Revizori iznose preporuke usmjerene na poboljšanje Komisijinih kapaciteta za proaktivno otkrivanje slučajeva povrede pravila, povećanje djelotvornosti u jamčenju provedbe pravila o tržišnom natjecanju, bolju koordinaciju s nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje i bolje izvješćivanje o vlastitoj uspješnosti.

Osnovne informacije

Komisija može zabraniti sporazume protivne tržišnom natjecanju sklopljene između društava, kao i zlouporabe vladajućeg položaja na tržištu („protumonopolski postupci“), i preispitati veće koncentracije društava kako bi utvrdila njihov učinak na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu EU-a („kontrola koncentracija“). I Komisija i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu izravno provoditi pravila EU-a o tržišnom natjecanju u okviru protumonopolskih predmeta koji utječu na trgovinu među državama članicama.

Komisija svake godine ispita preko 300 prijava koncentracija i otprilike 200 protumonopolskih predmeta. Komisija je u razdoblju 2010. – 2019. za povrede pravila o tržišnom natjecanju izrekla novčane kazne u iznosu od 28,5 milijardi eura. Od 2005. naovamo zbog ograničenih je resursa provela tek četiri sektorska ispitivanja na vlastitu inicijativu, koja su pomogla u otkrivanju slučajeva povrede pravila.

Revizori su ispitali uzorak, sastavljen na temelju povezanog rizika, od 50 protumonopolskih predmeta i predloženih spajanja pokrenutih u razdoblju 2010. – 2017., kao i uzorak obavijesti o protumonopolskim ispitivanjima koje su provela nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje. Posjetili su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje u Bugarskoj, Francuskoj, Nizozemskoj i Poljskoj.

Tematsko izvješće Suda br. 24/2020 „Kontrola koncentracija i protumonopolski postupci u EU-u koje provodi Komisija: potrebno je povećati nadzor nad tržištem“ dostupno je na 23 jezika EU-a na eca.europa.eu. Sud je nedavno objavio izvješća o [kontroli državne potpore](#) i [instrumentima trgovinske zaštite](#).

Kontakt za medije za ovo tematsko izvješće

Damijan Fišer – E: damijan.fiser@eca.europa.eu T: (+352) 4398 45510 / M: (+352) 621 552 224